

MÅNADSRAPPORT OKTOBER

Barn- och skolnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Förvaltningsberättelse	4
Resultat och ekonomisk ställning	4

Sammanfattning

Barn- och skolnämndens totala prognos för 2023 beräknas till 4,0 miljoner kronor. I jämförelse med den tilldelade budgetramen om 2 905,7 mnkr motsvarar det 0,1% avvikelse.

Den totala prognostiserade avvikelsen mot budget förklaras av både beräknade överskott och underskott. Överskott motsvarande 27 mnkr beräknas inom budgeten för skolpeng och beror främst på att antalet barn och elever i förskola och fritidshem beräknas bli färre än vad kommunfullmäktiges beslutade budget för 2023 baseras på. Överskott beräknas även inom budgeten för taxor och avgifter (6,0 mnkr), lokalkostnader (1,5 mnkr) samt inom nämnd- och förvaltningsgemensamt (10,9 mnkr). Underskott beräknas inom grundskolans och den anpassade grundskolans verksamheter (-35,1 mnkr), förskolans verksamhet (-4,5 mnkr) och inom särskilda verksamheter (-1,8 mnkr).

För perioden januari till och med oktober redovisar barn- och skolnämnden en budgetavvikelse som uppgår till -6,2 mnkr.

Barn- och skolnämndens investeringsram uppgår till 13,6 mnkr och prognostiseras i linje med budget för 2023.

Förvaltningsberättelse

Resultat och ekonomisk ställning

Resultat

Resultaträkning (431)

(Mnkr)	Utfall okt	Budget okt	Avvikelse okt	Helårsbudget 2023	Helårsprognos 2023	Helårsavvikelse 2023
Intäkter	297,7	283	14,7	336,3	338,9	2,6
Kostnader	-2 676,5	-2 655,9	-20,6	-3 235,6	-3 234,1	1,5
Avskrivningar	-5,6	-5,3	-0,3	-6,4	-6,4	-0,1
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-2 384,4	-2 378,2	-6,2	-2 905,7	-2 901,7	4
Finansiella kostnader	0	0	0	0	0	0
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	-2 384,4	-2 378,2	-6,2	-2 905,7	-2 901,7	4
Kommunbidrag	2 378,2	2 378,2	0	2 905,7	2 905,7	0
Nämndsbidrag/Resursfördelning	0	0	0	0	0	0
RESULTAT	-6,2	0	-6,2	0	4	4

Analys av resultat

Resultat & Prognos 2023 (mnkr)	Utfall jan-okt	Budget jan-okt	Avvikelse jan-okt	Budget 2023	Prognos
Skolpeng	-1 891	-1 907	16	-2 283	27,0
Taxor och avgifter	89	84	5	101	6,0
Lokalkostnader	-340	-346	6	-418	1,5
Nämnd och förvaltningskontor	-55	-59	4	-71	4,4
Förvaltningsgemensamt	-81	-86	5	-102	6,5
Särskilda verksamheter	-113	-107	-6	-132	-1,8
Förskolans verksamhet	7	10	-3	0	-4,5
Grundskolans verksamhet	-1	32	-33	0	-35,1
Totalt BSN	-2 385	-2 379	-6	-2 905	4,0

Periodens resultat

Total budgetavvikelse för perioden är -6,2 mnkr jämfört med -12,5 mnkr i augusti. Resultatförbättringen under perioden förklaras framför allt av ett förbättrat resultat för skolpeng och lokalkostnader.

Förskolans verksamhet redovisar ett underskott på -3,2 mnkr medan grundskolor och anpassade grundskolor tillsammans redovisar ett underskott på -32,6 mnkr för perioden. Det redovisade underskottet för förskolan beror framför allt på att verksamheten inte fullt ut har lyckats att anpassa personalorganisationen efter ett minskat antal barn. Underskottet för grundskolans verksamhet förklaras av att personalkostnaderna varit högre jämfört med budget för perioden vilket också speglar

att den faktiskt arbetade tiden totalt sett har ökat jämfört med motsvarande period 2022.

Kostnaden för skolpengen, som ska täcka både skolpeng till kommunala enheter, köp och försäljning av platser i andra kommuner samt bidrag till fristående enheter är 16,5 mnkr lägre än budgeten för perioden. Främsta orsaken är att budgeten är högre än kostnaden för skolpeng till förskolans och fritidshemmens verksamheter eftersom barnantalet i dessa verksamheter varit färre än vad budgetramen beräknats på.

För taxor och avgifter redovisas ett överskott på 4,8 mnkr. För nämnd och förvaltningskontor samt förvaltningsgemensamt uppgår avvikelser till 8,3 mnkr i överskott för perioden. Detta förklaras framför allt av vakanser inom verksamheten kvalitet och pedagogiskt stöd samt verksamheten lokal och måltid. Även ej använda medel avsett för oförutsedda behov bidrar till överskottet. Ett överskott på 6,0 mnkr redovisas för lokalkostnader och förklaras främst av ej debiterad hyra för nya kontraktet för Palettskolan (3,2 mkr) samt Hedda idrottshall (1,2 mkr).

Fastighetseffektiviseringar har medfört lägre hyror för ett par objekt vilka är budgeterade till en högre hyreskostnad. Avvikelsen för särskilda verksamheter uppgår till -6,1 mnkr och beror främst på att kostnader för anpassad grundskola och kostnader för skolskjuts under perioden varit högre jämfört med budget.

Prognos 2023

Barn- och skolnämndens totala prognos beräknas till 4,0 mnkr. I följande avsnitt finns beskrivningar av samtliga större avvikelser.

Skolpeng

För skolpeng beräknas ett överskott för året motsvarande 27,0 mnkr. Prognosen grundar sig på en beräkning av att det kommer vara färre barn i förskola och fritidshem än vad kommunfullmäktiges beslutade budgetram anger. Beräkningen bygger på faktiskt skolpengutfall av antalet folkbokförda barn och elever för perioden, budgeterade volymer i de kommunala verksamheterna samt en volymuppskattning utifrån föregående års utfall och trend för barn och elever folkbokförda i Lund.

Taxor och avgifter

Prognosen för intäkter i form av föräldraavgifter beräknas ge ett överskott om 6,0 mnkr. Föräldraavgifterna i förskolan beräknas bli 3,0 mnkr lägre än budget medan fritidshemsavgifterna beräknas bli 9,0 mnkr högre än budget för helåret.

I april månad skedde en justering av 2021 års föräldraavgifter för fritidshem och i synnerhet förskola vilket genererat en högre intäkt i april än tidigare månader. Föräldraavgifterna har totalt sett ökat jämfört med samma period föregående år.

Lokalkostnader

Lokalkostnadsbudgeten prognostiseras till 1,5 mnkr. Hyrorna har reglerats till följd av fastighetseffektiviseringar och visar sig vara något lägre än budget för några objekt. Kostnader för driften av förskolebussarna budgeteras som lokalkostnader och prognostiseras generera överskott då endast en buss varit i drift hittills i år. Även kostnader för avskrivningar och räntor är lägre än budget eftersom upphandling av ny buss skett senare än planerat.

Nämnd och förvaltningskontor

På förvaltningskontoret har det under året funnits vakanser efter beslutad

omorganisation av förvaltningsledning, vilken trädde i kraft vid årets början. Med anledning av dessa vakanser beräknas ett överskott på 4,4 mnkr för förvaltningskontoret.

Förvaltningsgemensamt

Förvaltningsgemensamt prognostiseras till ett överskott på totalt 6,5 mnkr. Detta utgörs till stor del av ett prognostiserat överskott på 4,0 mnkr för oförutsedda behov. Även för rehabiliteringskostnader, avvecklingskostnader och kostnader för kompetensutveckling beräknas ett gemensamt överskott till 2,5 mnkr jämfört med budget. Verksamheten lokal och måltid prognostiserar ett överskott på 1,0 mnkr till följd av vakanser medan ett underskott om totalt 1,0 mnkr prognostiseras för kostnad för facklig tid och kostnader för förvaltningsgemensamma system. Eftersom budgeten för förvaltningsgemensamt är finansierad av förskolans och grundskolans verksamheter genom skolpengen kommer en återbetalning, motsvarande det prognostiserade överskottet, att göras till enheterna innan årets slut.

Särskilda verksamheter

Prognosen för nämndens särskilda verksamheter är beräknad till -1,8 mnkr vilket är en förbättring med 3,0 mnkr jämfört med senaste rapportering. I budgeten för nämndens särskilda verksamheter ingår förvaltningsövergripande verksamheter såsom Naturskolan, Enheten för pedagogiskt stöd, Lundavälkomsten, KSU (kommunövergripande särskild undervisningsgrupp) obligatoriska lovskolan och obligatorisk prao. Här ingår också de ekonomiska resurserna för skolskjuts, försäkringar, anpassad grundskola inklusive skolskjuts och dess lokaler, ersättning för nyanlända elever och individintegrerade elever i anpassad grundskola, skolavgifter för elever i specialskolor, ersättning för extraordinärt stöd till barn och elever och för särskilda insatser i grundskolan samt bidrag till små förskolor och grundskolor på landsbygden.

Den obligatoriska lovskolan som genomfördes under sommaren krävde mer resurser avseende skolskjuts än planerat vilket innebär att budgeten överskreds med 0,1 mnkr.

Kostnaden för extraordinärt stöd till barn i förskoleverksamheten bedöms likt 2022 överstiga budgeten. Prognosen är svårbedömd då kostnaden genereras av individuella beslut som fattas löpande under året utifrån barns olika behov. Prognosen är beräknad till -3,5 mnkr utifrån de beslut som är kända nu. När det gäller kostnaderna för extraordinärt stöd till grundskolans verksamhet visar beräkningarna istället på ett prognostiserat överskott på 2,0 mnkr. Även denna prognos innehåller en viss osäkerhet då nya beslut avseende innevarande år kan tillkomma.

Prognosen för den budget som finansierar extra ersättning för grundskoleelever som är individintegrerade i den anpassade grundskolan är beräknad till -1,0 mnkr. Anledningen till befarat underskott är att det finns fler elever integrerade än vad budgeten är beräknad utifrån. De integrerade eleverna genererar ersättning motsvarande vad elever som är mottagna inom den anpassade grundskolan och läser ämnen gör.

Prognosen för ersättning till små skolor på landsbygden är beräknad till -0,5 mnkr. Antalet elever på de tre skolorna i Revinge, Torna Hällestad och Håstad som kan ta del av bidraget har sjunkit relativt mycket från vårterminen till höstterminen vilket innebär ökad kostnad för bidraget. I samband med nämndens beslut i juni om att undanta Revinge skola från kravet om att ha minst 40 elever för att få bidraget beslutades att finansieringen av bidraget för 2023 skulle ske genom nämndens förfogande. Det

innebär att årskostnaden, 1,0 mnkr, avseende bidraget till Revinge skola i stället finns bokfört under förvaltningsgemensamma kostnader och att denna prognos endast baseras på kostnaden för bidraget till Håstads och Torna Hällestads skola.

Prognosen för skolskjuts inklusive elevtransporter mellan skolenheter är beräknad till -2,5 mnkr. Kostnaderna har ökat betydligt senaste året, både på grund av hög prisökning och på grund av fler transportsträckor mellan skolenheter och utökade skolskjutsturer. Det sistnämnda uppkommer av en hög beläggning i grundskolornas idrottshallar som i sin tur innebär att skoldagen vissa dagar behöver förskjutas, däribland för skolskjuts elever. Fler transportsträckor är ett resultat av att lågstadienheten på Vikingaskolan är evakuerad till Råbylundskolan och att Håstad skola under höstterminen är evakuerad till tidigare Lovisaskolans lokaler i centrala Lund. Det tillkommer också kostnader under höstterminen avseende transport av de elever på Revinge skola som har sin dagliga undervisning på Uggleskolan.

Lundavälkomstens verksamhet har det senaste året påverkats mycket av flyktingsituationen till följd av kriget i Ukraina. Bidrag för asylsökande barn och elever beräknas innebära ett överskott för verksamheten även i år. Lundavälkomsten gör ansökan för samtliga barn och elever som har funnits eller finns i verksamheten och som bedöms uppfylla villkoren för bidraget. Det finns dock en osäkerhet i om bidrag kommer beviljas för samtliga barn och elever då Lundavälkomsten inte har möjlighet att säkra att samtliga villkor för respektive barn och elev är uppfyllda. Samtidigt finns en stor osäkerhet i när beslutet kommer fattas. Baserat på att ytterligare bidrag inte kommer under innevarande år bedöms prognosen till 5,5 mnkr.

Kostnaden för nyanländpengen är ungefär motsvarande vad den var 2022. Jämfört med budget är kostnaden dock lägre och därav beräknas resultatet vid årets slut innebära ett överskott på 0,4 mnkr. Ersättningen betalas ut månadsvis i samband med utbetalning av skolpeng till de grundskolor där nyanlända elever har skolplacerats, efter det att kartläggningen och förberedelsen på Lundavälkomsten är avslutad. Ersättningen följer eleven i tre år inom årskurserna 1-9, men minskar successivt för varje år.

Enheten för pedagogiskt stöd har en prognos på 1,5 mnkr som uppkommer av att det under våren funnits vakanser inom enheten. KSU har en prognos på 1,5 mnkr som förklaras av ökade intäkter då verksamheten har fler elever inskrivna än beräknat i budget samtidigt som personalkostnaderna varit lägre till följd av att personal sällan ersätts vid frånvaro.

Prognosen för finansieringen av den anpassade grundskolans verksamhet inklusive skolskjuts och lokaler är beräknad till -6,6 mnkr. Främsta förklaringen till det befarade underskottet är att den del av budgeten som avser skolskjuts för den anpassade grundskolans elever är ofinansierad vilket förvaltningen även har kommunicerat om i EVP-processen. Eftersom det skett en hög prishöjning avseende transporter de senaste åren har det ofinansierade beloppet ökat. Det ofinansierade beloppet avseende skolskjuts beräknas uppgå till 10,5 mnkr.

Prognosen för den anpassade grundskolan har inför denna rapportering justerats med beräknad intäkt från de fyra kommuner som Lund har samverkansavtal med gällande anpassad grundskola. Enligt avtalet ska Lunds kommuns totala självkostnad för den anpassade grundskolan inklusive fritidshemsverksamheten fördelas på samtliga elever som är folkbokförda i Lund och de kommuner som ingår i avtalet. Den beräknade intäkten 4,6 mnkr som ingår i den totala prognosen -6,6 mnkr baseras på verksamhetens prognos för den anpassade grundskolan som nu uppgår till 16,0 mnkr.

Förskolans verksamhet

Prognosen för förskolans verksamhet är beräknad till -4,5 mnkr vilket innebär en försämring med -2,0 mnkr jämfört med delårsrapporten per sista augusti.

Under hösten har barnantalet minskat på flertalet av förskolorna och ett antal förskolor har haft svårt att förändra sin organisation i den takt som ekonomin krävt. Det är främst förskolorna inom delområde Centrum/Väster samt delområde Järnåkra/Klostergården där ett prognosticerat underskott uppstått med hänvisning till minskat barnantal. Inom Järnåkra/Klostergården finns förskolor med prognosticerade underskott med hänvisning till resurstöd för ett antal barn vilket inte täcks av budget.

Enheter med negativ prognos arbetar aktivt med åtgärder för en ekonomi i balans.

Grundskolans verksamhet

Prognosen för grundskolans verksamhet är beräknad till totalt -35,1 mnkr vilket innebär att den är förbättrad med 2,1 mnkr jämfört med delårsrapporten per sista augusti. Prognoserna bedöms nu säkrare än tidigare men är fortsatt beräknade enligt försiktighetsprincipen. Det betyder bland annat att intäkter för extraordinärt stöd endast ingår i beräknad prognos när beslut om stöd är beviljat. Prognosen innehåller inte heller eventuell tilldelning av statsbidrag.

Negativa prognoser finns fortsatt inom samtliga tre verksamhetsgrupper och för enheter inom både grundskolans och den anpassade grundskolans verksamhet. Av den totala prognosen avser -19,1 mnkr grundskolans enheter och resterande -16,0 mnkr de anpassade grundskolans enheter. Det betyder att prognosen för den anpassade grundskolans verksamhet har försämrats med 1 mnkr och därmed avviker mot budget med 21 %.

Enheter som har negativ prognos fortsätter att arbeta med de handlingsplaner som togs fram inför delårsboks slutet per sista april. I en del fall är den negativa prognosen ett resultat av en tillfällig situation eller isolerad händelse som kommer upphöra inom en begränsad tid. I flera fall finns dock ett omställningsbehov som kommer kräva en längre tids arbete för att enheten ska kunna nå ekonomisk balans. Det riskerar att innebära att flera enheter inte kommer vara i balans vid årets slut och därmed fortsatt kommer ha svårigheter att ha en budget i balans inför 2024.

Som tidigare nämnts finns det flera gemensamma utmaningar som påverkar enheternas prognoser negativt:

- Flera rektorer gör bedömningen att de behöver sätta in mer personalresurser än vad de har finansiering för på grund av att elever med olika utmaningar kräver extra hög bemanning. Det kan avse både pedagogiska och elevstödande resurser som krävs för att eleverna ska kunna uppnå sina mål men också så att arbetsmiljön för både elever och personal både är trygg och ger studiero.
- Enheternas möjligheter att skapa välavvägda klasstorlekar är en kritisk förutsättning för att kunna organisera personalresurserna effektivt. Flera enheter uppger stora svårigheter med att skapa lämpligt stora klasser eftersom det påverkas av faktorer som inte går att påverka. Exempel på detta är skolans söktryck, den geografiska placeringen och ibland även lokalernas utformning. Enheter med lågt söktryck kan dessutom ha en utmaning med att omsättningen på elever är hög vilket försvårar organiseringen av resurser och minskar stabiliteten. Dessa enheter tenderar också att få ta emot elever med kort

framförhållning vilket kan vara en stor utmaning vid planering av resurser och anpassningar för eleverna.

- Inom den anpassade grundskolans verksamhet finns de största ekonomiska utmaningarna hos enheter med en stor variation av stödbehov hos eleverna och där inte alla elever fungerar ens i en mindre sammanhållen grupp. I vissa fall innebär begränsningar i lokalernas utformning behov av högre bemanning än vad som hade varit nödvändigt i mer flexibla och anpassade lokaler och med en säker utomhusmiljö.

Åtgärder vid avvikelser inom grundskolans verksamhet

De enheter som lämnade en negativ prognos per sista april och sista maj tog i samband med det fram en åtgärdsplan där det framgår hur respektive enhet ska arbeta mot en budget i balans. Åtgärderna är främst inriktade mot att minska personalkostnaderna eftersom det är dessa som överskrider budget och som är påverkbara. Flera enheter nämner ändå att de samtidigt är återhållsamma med inköp, exempelvis digitala lärverktyg, läromedel och material.

En åtgärd som återfinns i flera enheters planer och som syftar till att minska personalkostnaderna är återhållsamhet i användningen av vikarier. En konsekvens av detta blir att ordinarie personal får täcka upp för frånvarande kollegor i högre grad och därav blir det viktigt att enheterna preciserar hur detta ska fungera och organiseras så att det finns förståelse och att inte arbetsmiljön försämras.

Flera enheter anger att de kommer göra en översyn av organisationen för att anpassa den till enhetens barn- och elevvolym som i flera fall har minskat eller prognostiseras minska kommande år. Som ett stöd i detta arbete arbetar grundskolans rektorer nu aktivt i verktyget Stratsys Resursplanering som ger förutsättningar för att organisera enhetens pedagogiska organisation i förhållande till elevunderlaget på ett effektivt sätt, både utifrån ekonomiska förutsättningar och för att nå en så hög behörighet som möjligt bland undervisande personal. Förhoppningen är att verktyget också synliggör var det finns resurser som kan minskas eller som kan delas med annan enhet. Flera enheter har som ytterligare en åtgärd börjat samarbeta med varandra i högre utsträckning än tidigare för att hitta samordningsvinster. Det kan exempelvis innebära att personal undervisar på mer än en enhet eller att två enheters fritidsverksamhet samarbetar som en verksamhet.

Investeringar

Investeringsredovisning

(Mnkr)	Utfall okt	Helårsbudget 2023	Helårsprognos 2023	Helårsavvikelse 2023
Inventarier, fordon	-8,8	-13,6	-13,6	0
Intern leasing	0	0	0	0
TOTALT	-8,8	-13,6	-13,6	0

Analys av investeringar

Barn- och skolnämndens investeringsram uppgår till 13,6 mnkr för 2023. Mindre verksamhets-specifika investeringar (10 mnkr) avser inköp av inventarier och utrustning som prioriteras utifrån verksamhetens behov. Trots en prognos i linje med budget för året finns en risk att den totala investeringsramen kommer redovisa ett underskott.

Delvis till följd av allmänna kostnadsökningar men också att på grund av att investeringar som varit planerade 2022 flyttats till 2023 samt att några investeringar tidigare lagts, från 2024 till 2023, i linje med nämndens underlag till kommunens strategisk försörjningsplan. För 2023 är planen att inventarier bland annat kommer köpas in till Råbylundskolan, Svaneskolan, Fäladsgården, Flygelskolan samt till förskolorna Väderleken och Enestugan.